

بررسی رابطه انعطاف‌پذیری روان‌شناختی با سازگاری زناشویی با نقش میانجیگری تحمل ابهام^۱

راضیه منتظر^۱، ویدا سادات رضوی نعمت‌اللهی^۲

۱- کارشناسی ارشد مشاوره، دانشگاه آزاد واحد کرمان، واحد علوم و تحقیقات (نویسنده مسئول)

۲- استادیار گروه مشاوره و روانشناسی دانشگاه آزاد واحد کرمان، واحد علوم و تحقیقات

چکیده

پژوهش حاضر باهدف شناسایی رابطه بین انعطاف‌پذیری روان‌شناختی با سازگاری زناشویی با نقش میانجیگری تحمل ابهام انجام شد. روش پژوهش توصیفی از نوع همبستگی می‌باشد؛ و روش پژوهش معادلات ساختاری است. به این منظور از بین زوجین حاضر در شهر کرمان و با توجه به ۳ متغیر موجود در پژوهش، ۶۰ زوج (۶۰ زن و ۶۰ مرد) به روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند. ابزار پژوهش شامل مقیاس انعطاف‌پذیری روان‌شناختی از آزمون نئو فرم کوتاه (۱۹۸۵)، پرسشنامه سازگاری لاک-والاس (۱۹۸۹)، مقیاس تحمل ابهام مک‌لین (۲۰۰۸) بود. پس از جمع‌آوری اطلاعات و تجزیه و تحلیل داده‌ها از طریق تحلیل مسیر از نرم‌افزار آموس استفاده شد. به منظور بررسی رابطه میانجیگری از تحلیل مسیر اسکراب، داده‌های پژوهش مورد تحلیل قرار گرفتند. یافته: بین انعطاف‌پذیری روان‌شناختی و سازگاری زناشویی همبستگی مثبت معنادار ($p < 0.01$) و بین تحمل ابهام به‌عنوان متغیر میانجی در رابطه انعطاف‌پذیری روان‌شناختی با سازگاری زناشویی نیز همبستگی مثبت معنادار به دست آمد ($p < 0.01$). تحلیل مسیر داده‌ها نشان داد که انعطاف‌پذیری روان‌شناختی به‌عنوان متغیر وابسته و تحمل ابهام به‌عنوان متغیر میانجی با سازگاری زناشویی رابطه مستقیم دارد ($p < 0.01$). بین زن و مرد از نظر میزان رابطه انعطاف‌پذیری روان‌شناختی و سازگاری زناشویی با نقش میانجیگری تحمل ابهام تفاوت معناداری به دست نیامد. نتیجه‌گیری: یکی از ارکان تأثیرگذار در روند زندگی زوجین ویژگی‌های شخصیتی است که انعطاف‌پذیری روان‌شناختی از جمله آن‌ها می‌باشد و عوامل فردی مانند توانایی تحمل ابهام در میزان تجربه سازگاری زناشویی نقش مؤثری دارد، تعامل متقابل و رابطه ویژگی‌های شخصیتی با یکدیگر عامل مؤثری برای تجربه سازگاری زناشویی می‌باشد.

کلیدواژه‌ها: انعطاف‌پذیری روان‌شناختی - سازگاری زناشویی - تحمل ابهام - زوج - ویژگی‌های شخصیتی

مقدمه

خانواده سنگ بنای جامعه انسانی است و در استحکام روابط اجتماعی و رشد یکایک اعضای جامعه، نقش بنیادین دارد (دارابی 2014, زارعی, 2019). در دوران گذشته تشکیل یک خانواده نوین، حلقه‌ای از دایره ارتباطی فراگیر یعنی خانواده گسترده به شمار می‌رفت؛ اما خانواده هسته‌ای امروز بر محور رابطه زوجین استوار گردیده است (بخشی‌پور, 2020). ازدواج و سازگاری زناشویی¹ همواره به‌عنوان یکی از مهم‌ترین ارتباطات در طول زندگی زوجین مطرح بوده است (سیگل², 2019). راه ارتباطات و شیوه انتقال پیام‌ها، یکی از مسائل حیاتی برای داشتن تعاملات شایسته است. ارتباط ناسالم، می‌تواند ابعاد گسترده‌ای از زندگی خانواده‌ها را تحت تأثیر قرار دهد که از آن جمله می‌توان به ایجاد اختلال در روابط زوجین و بروز طلاق اشاره کرد (قاسمی و همکاران, 1395).

یکی از رایج‌ترین مفاهیم برای تعیین کنترل اختلال در خانواده و هم‌چنین تعیین میزان شادی و پایداری رابطه، سازگاری زناشویی است (زارعی, 2019). سازگاری در ارتباطات میان زوجین و کیفیت مطلوب این ارتباطات دارای پیامدهای متعددی است که بر روی روابط زوجین و فرزندان و دیگر اعضای خانواده و همین‌طور بر روی زندگی کاری و به‌طور کلی بر روی کل جامعه تأثیر خواهد داشت (لی³, 2019). از سوی دیگر بررسی‌ها نشان می‌دهد که در بیشتر کشورها از جمله در کشور ما ساختار خانواده تغییر کرده و آمار طلاق رو به افزایش است (احشام نژاد, 2021). بر اساس آخرین اطلاعات ارائه‌شده از مرکز آمار ایران در سال 1399 میزان طلاق 3.6 درصد نسبت به سال 1398 رشد داشته است. هم‌چنین آنچه از آمارها برمی‌آید این است که طول مدت زمان ازدواج 47/3 درصد طلاق‌های ثبت‌شده در سال 99 بین 1 تا 5 سال بوده است.

با افزایش اختلافات زناشویی، طلاق و اثر منفی آن بر سلامت روانی زوجین و فرزندان و جامعه، پژوهشگران بر آن شده‌اند که به دنبال بررسی راهکارها و عواملی باشند تا موجب تحکیم روابط زناشویی و بالا بردن تجربه سازگاری در بین زوجین شوند (سیف آباد, 2021)؛ سازگاری زناشویی از جمله مفاهیم بنیادی در مطالعات حوزه خانواده هست. سازگاری به معنای توانایی برقراری ارتباط با دیگران با حفظ فردیت در شخص می‌باشد (موتلو⁴, 2018). منظور از سازگاری زناشویی میزان نزدیکی به همسر، فعالیت‌های لذت‌بخش مشترک، روابط جنسی رضایت‌بخش و نزدیک و اشتراک‌گذاری ارزش‌ها و افکار بدون اجبار است (شث⁵, 2015). سازگاری زناشویی دوره کمال و تحول است که در آن رشد و پیشرفت زوجین موردپذیرش و درک واقع می‌شود و در صورت عدم درک و تجربه این رشد، اتمام روابط زناشویی پیامدی حتمی خواهد بود (شجاعی, 2019).

¹ Marital adjustment

² Siegel

³ Lee

⁴ Mutlu

⁵ Sheth

14th International conference ON PSYCHOLOGY OF EDUCATION SCIENCES AND LIFESTYLE

Tbilisi - Georgia

September 15, 2024

سازگاری که قدرت تطابق موجود زنده با نیازها و پیش آمدهای زندگی تعریف شده است (فونتس^۱، ۲۰۱۴)، یکی از مؤلفه‌هایی است که تحت تأثیر شرایط جسمی، روانی، شناختی و اجتماعی فرد قرار می‌گیرد؛ بنابراین از مهم‌ترین عوامل مؤثر بر سازگاری زناشویی، ویژگی‌های شخصیتی است؛ زیرا آنچه نتیجه و اثری حتمی بر سلامت جسم و روح فرد و در آخر رضایت او دارد تأثیر ویژگی‌ها و خصوصیات شخصیتی فرد با فرایند زندگی است (قائمی، ۱۳۹۱). شخصیت یک نفر انواع معین و متفاوتی از واکنش‌ها را از طرف مقابل فرامی‌خواند و بالطبع رضایت زناشویی و میزان سازگاری آن‌ها را متأثر می‌سازد؛ بنابراین شخصیت به صورت مستقیم و به عنوان عاملی تأثیرگذار بر فرایند ارتباطی زوج‌ها اثر دارد (شجاعی، 2019، بارامب و بوسیکار^۲، ۲۰۱۳).

یکی از ویژگی‌های مؤثر از بین صفات بارز شخصیتی و هم‌چنین از جمله ظرفیت‌های روان‌شناختی که در زوج‌ها ممکن است با چالش همراه شود، انعطاف‌پذیری روان‌شناختی است؛ انعطاف‌پذیری روان‌شناختی به عنوان فرایندی پویا تعریف می‌شود که علی‌رغم وجود تجارب مخالف، مسئول ایجاد انطباق فرد بوده و در نوع روش زندگی و پذیرش یا عدم پذیرش حادثه‌های زندگی افراد نقش مهمی دارد (هاشمی نیک، 2021). به طور کلی انعطاف‌پذیری روان‌شناختی به معنای توانایی تغییر آمایه‌های شناختی، به منظور سازگاری با محرک‌های در حال تغییر محیط است (ذوالفقاری، 2021). هم‌چنین یکی از اساسی‌ترین ابعاد عملکردهای شناختی و از مهم‌ترین عناصر کارکردهای اجرایی انعطاف‌پذیری روان‌شناختی است که به توانایی فرد در تغییر افکار، اعمال و راهکارها در واکنش به تغییر شرایط اطلاق می‌شود (ویتینگ^۳، ۲۰۱۵).

آنچه که در اهمیت توجه به انعطاف‌پذیری شناختی وجود دارد این است که انعطاف‌پذیری شناختی افراد در میزان پاتولوژی‌ها و سطح عملکرد اجتماعی آن‌ها بسیار تعیین‌کننده است (ویتینگ، ۲۰۱۵)؛ زیرا افرادی که توانایی تفکر انعطاف‌پذیری روان‌شناختی دارند، از توجهات جایگزین استفاده می‌کنند و به صورت مثبت چارچوب فکری خود را بازسازی می‌کنند و موقعیت‌های چالش‌برانگیز یا رویدادهای استرس‌زا را می‌پذیرند و نسبت به افرادی که انعطاف‌پذیری روان‌شناختی کمتری دارند از نظر روان‌شناختی تاب‌آوری بالاتری دارند (لاگ و گلد^۴، ۲۰۱۴). در واقع افراد با سطح بالای انعطاف‌پذیری روان‌شناختی با داشتن ویژگی‌های شخصیتی (مانند خودکارآمدی و شادمانی) و اجتماعی نه تنها از مهارت‌های بین فردی خوبی برخوردار هستند، بلکه کنترل بیشتری بر زندگی دارند (خشوعی، ۲۰۰۹). بنابراین انعطاف‌پذیری روان‌شناختی ارزیابی فرد در مورد قابل کنترل بودن شرایط است که این ارزیابی در موقعیت‌های مختلف تغییر می‌کند؛ به عبارت ساده‌تر انعطاف‌پذیری روان‌شناختی به معنای پذیرش افکار و احساسات خودمان و عمل به ارزش‌های بلندمدت به جای تکانه‌ها و افکار و احساسات کوتاه‌مدت است (برنجستانی، 2020)؛ و این توانایی فرد را قادر می‌سازد که در برابر فشارها، چالش‌ها و سایر مسائل عاطفی

¹ del Mar Sánchez-Fuentes

² Bharambe & Baviskar

³ Whiting

⁴ Logue & Gould

14th International conference ON PSYCHOLOGY OF EDUCATION SCIENCES AND LIFESTYLE

Tbilisi - Georgia

September 15, 2024

و اجتماعی برخوردار مناسب و کارآمد داشته باشد (رستمی، 2016)؛ این ویژگی شخصیتی در واقع توانایی تغییر افکار و اعمال در پاسخ به خواسته‌های ناشی از موقعیت‌ها و محیط است (مک کراکن و مورلی، 2014). محیط، نیازها و اهداف دائماً در حال تغییر هستند که در این بین انعطاف‌پذیری روان‌شناختی یک عامل حیاتی در بقا و غنای زندگی تلقی می‌شود (داربی، 2018). این رفتار پیچیده به تعامل مؤثر فرایندهای مختلف مغز وابسته است که شناسایی تغییر موقعیت، هدایت توجه به عناصر تغییر یافته، تعیین عدم تناسب راهبردهای قبلی، دفع و مهار پاسخ‌های قبلی و ایجاد راهبردهای جدید را شامل می‌شود (پرادو، 2017).

زندگی زناشویی نیز مانند سایر موقعیت‌ها به‌ویژه سال‌های ابتدایی زندگی مشترک مملو از موقعیت‌های ناآشنا و یا کمتر تجربه شده برای هر زوج است (احمدپور، 1392)؛ و علاوه بر انعطاف‌پذیری روان‌شناختی، صفات شخصیتی دیگری نیز در تجربه سازگاری زوجین مؤثر هستند. از جمله صفات شخصیتی که در تعامل با انعطاف‌پذیری شناختی امکان تجربه سازگاری برای زوجین را تسهیل می‌کند تحمل ابهام است. ویژگی شخصیتی‌ای که در هدایت و بروز رفتار فرد در راستای ارتباطات بین فردی خصوصاً رابطه زناشویی و میزان سازگاری بین آن‌ها نقش مهمی ایفا می‌کند (طاهری و محوی شیرازی، 2019).

تحمل ابهام یک متغیر شخصیتی است که در ادبیات روان‌شناختی جدید به‌واسطه استنباط‌های مختلف خود را به شکل‌های خاص نشان داده است (نیکوکار، 1392). متغیر شخصیتی تحمل ابهام میزانی است که فرد می‌تواند با موقعیتی که پایان آن نامشخص است مقابله‌ای موفقیت‌آمیز داشته باشد (شاطریان محمدی، 1400)؛ تحمل ابهام به فرایندی اشاره دارد که فرد اطلاعات را در موقعیت مبهم مورد پردازش قرار داده و به این اطلاعات با مجموعه‌ای از واکنش‌های شناختی، هیجانی و رفتاری پاسخ می‌دهد (لادسور، 1997). وقتی فرد با مجموعه‌ای از موقعیت‌ها و روش‌های ناآشنا، پیچیده و نامفهوم مواجه می‌شود دچار ابهام می‌شود (احمدپور، 1391). در این شرایط این ویژگی‌های شخصیتی فرد است که تعیین می‌کند او تا چه اندازه‌ای می‌تواند با موقعیتی که پایان آن نامشخص است مقابله‌ای موفقیت‌آمیز داشته باشد (رحیمی، 2015)؛ بنابراین تحمل ابهام از عوامل مهم در کنار آمدن با سختی‌هاست. تحمل ابهام که به معنای ظرفیت تجربه و تحمل حالت روانی منفی است می‌تواند نتیجه فرایندهای شناختی یا جسمانی باشد و به صورت یک حالت هیجانی تجربه شود. تحمل ابهام اغلب با تمایلات عمل برای تسکین تجربه هیجانی مشخص می‌شود (صبحی، 2021).

به عقیده باندر⁵ (1962) تحمل ابهام تمایل به درک و تفسیر موقعیت‌های مبهم به‌عنوان منابع تهدید است. این موقعیت‌های مبهم دارای سه ویژگی ناآشنایی، پیچیدگی و تازگی هستند؛ برای درک چنین موقعیتی باید از اطلاعات برای درک بهتر موقعیت

¹ McCracken & Morley

² Darby

³ Prado

⁴ Ladouceur

⁵ Bonder

استفاده کنیم (نیکوکار، ۱۳۹۲). فردی که تحمل ابهام پایینی دارد به محض روبرو شدن با یک موقعیت پیچیده و دشوار احساس ناراحتی می کند (نسب، ۲۰۰۹). افراد دارای میزان تحمل ابهام بالا چون مشکلات را ناخوشایند می بینند، درصددند که هر چه سریع تر راه حل مناسبی برای رهایی از این شرایط پیدا کنند. ولی افراد دارای میزان تحمل ابهام پایین به دلیل معیوب بودن سیکل شناختی خود، قادر نیستند راه حل مناسب پیدا کنند (سلمانی و حسنی، ۲۰۱۶).

پژوهش های زیادی به منظور بررسی سازگاری زناشویی و رابطه آن با ویژگی های گوناگون شخصیتی انجام شده است. زارعی و شایگان منش (۲۰۲۰)، در پژوهش خود با عنوان بررسی رابطه زوجین سازگار و رابطه آن با انعطاف پذیری شناختی در زنان متأهل شهر تهران نشان دادند که بین باورهای ارتباطی، ذهن آگاهی، انعطاف پذیری روان شناختی و کیفیت روابط زناشویی رابطه معنی دار وجود دارد. بر اساس این پژوهش زوجین می آموزند که برای ارضای نیازهای خویش می توانند به هم متکی باشند چراکه هر دو طرف برای تأمین رضایت یکدیگر به انگیزه های محکمی مجهز هستند.

در پژوهش دیگری باهدف بررسی اثربخشی زوج درمانی راه حل محور بر انعطاف پذیری روان شناختی زوج های متقاضی طلاق که توسط بهبهانی و همکاران (۱۴۰۰) انجام شده است، نشان می دهد که آموزش هایی در راستای ارتقای سطح انعطاف پذیری روان شناختی در بهبود روابط زوجین و افزایش رضایت از زندگی توسط آن ها نقش اثرگذاری دارد.

روشن نژاد و همکاران (۱۳۹۸) نیز در پژوهشی با عنوان پیش بینی سازگاری زوج های جوان بر مبنای ویژگی های شخصیتی، تمایز یافتگی و سرسختی بیان می کنند میزان سازگاری زناشویی که زوجین جوان در فرایند زندگی زناشویی شان تجربه می کنند همبستگی مثبت و معناداری با ویژگی های شخصیتی آن ها دارد و هر چه میزان برون گرایی، وظیفه شناسی، توافق جویی و انعطاف پذیری روان شناختی بالاتر و روان رنجور جویی پایین تری داشته باشند سازگاری بیشتری را در زندگی زناشویی خود تجربه می کنند.

هم چنین در تحقیقی که توسط صبحی و همکاران (۲۰۲۱) با عنوان مقایسه تجربیات دوران کودکی و تحمل ابهام در زوج های سازگاری و ناسازگار با مطالعه موردی انجام شد، به این نتیجه رسیدند که میزان سازگاری و رضایتی که زوجین در زندگی زناشویی خود تجربه می کنند همبستگی مثبت و معناداری با تجربیات کودکی زوجین خصوصاً از حیث عدم ابتلا به افسردگی و هم چنین میزان سطح تحمل ابهام آن ها دارد.

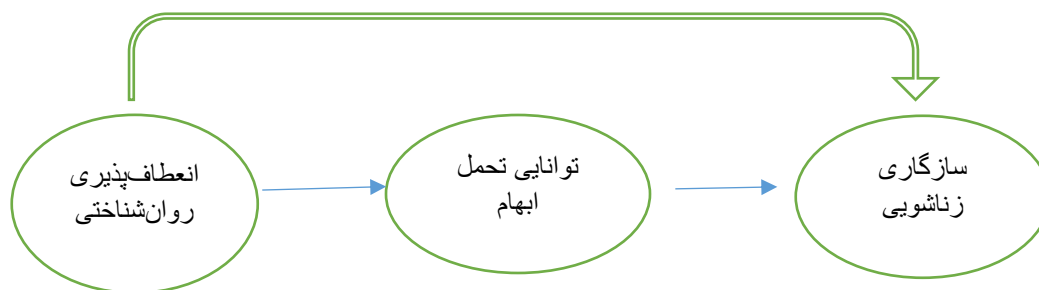
در پژوهش دیگری با عنوان بررسی رابطه انتظار از ازدواج و تحمل پریشانی با سازگاری زناشویی زنان که طاهری و همکاران (۱۳۹۸) انجام داده اند نیز بیان شده است که هر چه قدر انتظار از ازدواج واقع بینانه و تحمل پریشانی بالاتر باشد، سازگاری زناشویی بالاتر است. شیخ زین الدین و همکارانش (۱۳۹۷) نیز در مطالعه خود با عنوان نقش میانجیگری سرمایه روان شناختی در رابطه بین ویژگی های شخصیتی با سازگاری زناشویی دانشجویان به این نتیجه رسیدند که صفات روان شناختی به عنوان پیش آمادگی هایی که افراد با خود در رابطه زناشویی وارد می کنند، بر سرمایه روان شناختی افراد اثر گذار است و ممکن است منجر به کاهش یا افزایش سازگاری زناشویی شود.

**14th International conference ON
PSYCHOLOGY
OF EDUCATION SCIENCES AND
LIFESTYLE**
Tbilisi - Georgia
September 15, 2024

با توجه به مطالب بیان شده و با بالا رفتن آمار طلاق رسمی و مسائل و مشکلات عاطفی بین زوجین و با در نظر گرفتن اهمیت رشد ویژگی‌های شخصیتی کارآمد در ارتباطات بین زوجین و همچنین از آنجایی که در پژوهش‌های مختلف به بررسی رابطه تک‌تک متغیرهای ذکر شده پرداخته شده است و تاکنون در پژوهشی به مطالعه روابط بین این متغیرها در قالب مدل و با در نظر گرفتن رابطه میانجی اشاره نشده است، پژوهش حاضر بر این است که به بررسی رابطه انعطاف‌پذیری روان‌شناختی با سازگاری زناشویی با نقش میانجی‌گری تحمل ابهام بپردازد و به دنبال پاسخ به این سؤال‌ها می‌باشد:

۱. آیا بین انعطاف‌پذیری روان‌شناختی با سازگاری زناشویی رابطه معناداری وجود دارد؟
۲. آیا بین انعطاف‌پذیری روان‌شناختی و توانایی تحمل ابهام در زوجین رابطه معناداری وجود دارد؟
۳. آیا بین توانایی تحمل ابهام و سازگاری زناشویی رابطه معناداری وجود دارد؟
۴. آیا بین انعطاف‌پذیری روان‌شناختی با سازگاری زناشویی با نقش میانجی‌گری تحمل ابهام رابطه معناداری وجود دارد؟

روش پژوهش: این مطالعه از نوع توصیفی و همبستگی هست. ۶۰ زوج (۶۰ زن و ۶۰ مرد) از بین زوجینی که زندگی مشترک آن‌ها با حداکثر سابقه ۵ سال بود مورد مطالعه قرار گرفتند. حجم جامعه زوجین با ۵ سال سابقه ازدواج شهر کرمان با توجه به اطلاعات اداره ثبت‌احوال ۱۲۰۰ زوج بوده است. در کتاب مدل‌سازی معادله ساختاری (۱۳۸۸) با توجه به تعداد متغیرهای وابسته تعداد ۳۰ نمونه به ازای هر متغیر وابسته در نظر گرفته شده است. گروه نمونه از بین زوجین ساکن در شهر کرمان انتخاب شده؛ و روش نمونه‌گیری به شیوه در دسترس بوده است. حجم نمونه این جامعه برابر با ۶۰ زوج (۶۰ زن و ۶۰ مرد) می‌باشد و از آنجا که احتمال ریزش شرکت کنندگان و هم‌چنین عدم همکاری هر دو زوج برای تکمیل پرسشنامه‌ها وجود داشت، لذا پژوهشگر ۹۰ زوج را به صورت در دسترس انتخاب نمود.

ابزار سنجش

**14th International conference ON
PSYCHOLOGY
OF EDUCATION SCIENCES AND
LIFESTYLE**
Tbilisi - Georgia
September 15, 2024

جهت حضور در این پژوهش، از افراد خواسته شد تا به سؤالات مقیاس انعطاف پذیری روان شناختی از پرسشنامه ۵ عاملی نئو (۱۹۸۵) (فرم کوتاه ۶۰ سؤالی) و سازگاری زناشویی لاک-والاس^۲ (۱۹۸۹) و تحمل ابهام مک لین^۳ نوع دو (۲۰۰۸) پاسخ دهند.

مؤلفه انعطاف پذیری روان شناختی از پرسشنامه ۵ عاملی نئو: پرسشنامه نئو (۱۹۸۵) یکی از رایج ترین پرسشنامه های مربوط به ارزیابی ساخت شخصیت بر اساس دیدگاه تحلیل عاملی است. پرسشنامه شخصیتی فرم کوتاه نئو جانشین تست نئو بلند است که در سال ۱۹۸۵ توسط مک کری و کاستا تهیه شده بود. شیوه نمره گذاری سؤالات به صورت لیکرت پنج گزینه ای از کاملاً مخالفم (۰)، مخالفم (۱)، نظری ندارم (۲)، موافقم (۳) و کاملاً موافقم (۴) است. پرسش های شماره (۳۸، ۱۳، ۱۸، ۲۳، ۲۸، ۳۳، ۳۸، ۴۳، ۴۸، ۵۳، ۵۸) در آزمون نئو مؤلفه انعطاف پذیری روان شناختی را بررسی می کنند. پرسش های (۳۸، ۱۸، ۲۳، ۳۳، ۳۸، ۴۸) به صورت معکوس نمره گذاری می شوند. در سال ۱۳۸۰ در پژوهشی توسط گروسی فرشی آلفای کرون باخ مؤلفه انعطاف پذیری روان شناختی در پژوهش وی ۰/۵۶ به دست آمده است. در پژوهش حاضر نیز از سؤالات مؤلفه انعطاف پذیری روان شناختی پرسشنامه نئو استفاده شده است. در این پژوهش آلفای کرون باخ انعطاف پذیری روان شناختی ۰/۷۴ به دست آمده است.

پرسشنامه سازگاری زناشویی لاک-والاس: به منظور سنجش سازگاری زناشویی در این پژوهش از آزمون سازگاری زناشویی لاک-والاس استفاده می شود، آزمون سازگاری زناشویی لاک-والاس (1989) نیز یک پرسشنامه خود گزارش دهی کوتاهی است و معمول ترین ابزار اندازه گیری به کار برده شده است. این آزمون حاوی ۱۵ ماده است. ارزش عددی سؤالات این آزمون متفاوت است. آزمون سازگاری زناشویی لاک-والاس برای زوج های سازگار و ناسازگار از روایی بالا برخوردار است. نمرات این آزمون با آزمون پیش بینی زناشویی لاک-والاس همبستگی بالایی دارد (ثنایی و همکاران، ۱۳۸۷). برآورد همسانی درونی با استفاده از فرمول اسپیرمن-براون بسیار خوب و ضریب همبستگی بین دو نیمه آن برابر ۰/۹۰ است. این آزمون توسط مظاهری در ایران ترجمه و ویرایش شده است (کلمن و میلر، ۱۹۷۵؛ لاک و والاس، ۱۹۵۹؛ به نقل از مظاهری، ۱۳۷۹). در مطالعه آنها اعتبار به دست آمده با استفاده از دو روش آلفای کرون باخ و تنصیف به ترتیب برای کل پرسشنامه ۰/۷۱ و ۰/۹۲ بود. پایایی و اعتبار این آزمون با استفاده از روش دو نیمه کردن برابر با $r=0/9$ به دست آمده است. آلفای کرون باخ پرسشنامه سازگاری زناشویی لاک-والاس در پژوهش حاضر ۰/۶۱ به دست آمده است.

پرسشنامه تحمل ابهام: برای سنجش تحمل ابهام از پرسشنامه تحمل ابهام مک لین نوع دو استفاده شد. پرسشنامه تحمل ابهام برای نخستین بار در سال ۱۹۹۳ توسط مک لین ساخته شده است. پرسشنامه تحمل ابهام مک لین دارای ۱۳ آیتم می باشد و بر روی طیف لیکرت پنج گزینه ای از دامنه ۱ (بسیار مخالفم) تا ۵ (بسیار موافقم) نمره گذاری می شود. مک لین با استفاده از روش

¹ Neo

² Locke & Wallace

³ MC Leen

**14th International conference ON
PSYCHOLOGY
OF EDUCATION SCIENCES AND
LIFESTYLE**
Tbilisi - Georgia
September 15, 2024

آلفای کرون باخ ضریب پایایی پرسشنامه را ۰/۸۲ گزارش کرده است. فیضی، محبوبی، زارع و مصطفایی (۱۳۹۱) در پژوهش خود روایی پرسشنامه تحمل ابهام نوع ۲ را از طریق روایی سازه ۰/۴۸ و ضریب پایایی آن را از طریق آلفای کرون باخ ۰/۸۵ گزارش دادند. آلفای کرون باخ این پرسشنامه در پژوهش حاضر ۰/۸۶ به دست آمده است.

یافته‌ها:

در این مطالعه با توجه به تعداد متغیرهای وابسته (قاسمی، ۱۳۸۸) تعداد ۶۰ زوج به صورت کامل به سؤالات پرسشنامه‌ها پاسخ دادند. میانگین سنی مشارکت‌کنندگان ۳۲ سال و میانگین طول دوران ازدواج مشارکت‌کنندگان ۳/۶ سال بود.

جدول ۱- شاخص‌های آمار توصیفی

شاخص‌های آماری متغیرها	چولگی	انحراف چولگی	معیار	کشیدگی	انحراف کشیدگی	معیار
سازگاری زناشویی	۰/۷۹	۰/۱۴۴		۰/۶۳۲	۰/۲۸۸	
تحمل ابهام	۰/۰۵	۰/۱۴۴		۰/۵۵۷	۰/۲۸۸	
انعطاف‌پذیری روان‌شناختی	۰/۷۴۰	۰/۱۴۴		۰/۰۸۹	۰/۲۸۸	

در جدول ۱ مقادیر ضریب چولگی و کشیدگی برای داده‌های پژوهش نشان داده شده است.

جدول ۲- همبستگی متغیرهای پژوهش

متغیرها	۱	۲	۳
سازگاری زناشویی	۱		
تحمل ابهام	۰/۳۲	۱	
انعطاف‌پذیری روان‌شناختی	۰/۳۱	۰/۴۴	۱

**14th International conference ON
PSYCHOLOGY
OF EDUCATION SCIENCES AND
LIFESTYLE**
Tbilisi - Georgia
September 15, 2024

جدول ۲ همبستگی متغیرهای پژوهش را نشان می‌دهد. بین تحمل ابهام و سازگاری زناشویی رابطه مستقیم وجود دارد. هم‌چنین بین انعطاف‌پذیری شناختی و سازگاری زناشویی نیز رابطه مستقیم وجود دارد. بین انعطاف‌پذیری شناختی و تحمل ابهام رابطه مستقیم وجود دارد.

فرضیه اول پژوهش: بین انعطاف‌پذیری روان‌شناختی با سازگاری زناشویی در زوجین رابطه معناداری وجود دارد.

با توجه به نتایج به‌دست‌آمده ضریب رگرسیون انعطاف‌پذیری برای پیش‌بینی سازگاری زناشویی ($P=0/01, \beta=0/31$) می‌باشد و این یافته فرضیه اول پژوهش را تأیید می‌کند.

جدول ۳- مسیر مستقیم و ضرایب استاندارد

مسیر	β	سطح معنی‌داری
تحمل ابهام \leftarrow انعطاف‌پذیری شناختی	۲۴۰/	۰/۰۱
سازگاری \leftarrow تحمل ابهام	۲۲۰/	۰/۰۱

جدول ۳- مسیر مستقیم و ضرایب استاندارد آن‌ها را در مدل نهایی رابطه علی متغیرهای پژوهش بر اساس مدل نهایی را نشان می‌دهد.

فرضیه دوم پژوهش: بین انعطاف‌پذیری روان‌شناختی و تحمل ابهام رابطه معناداری وجود دارد. بر اساس یافته‌های پژوهش و با توجه به مقادیر جدول ۳، بین صفت انعطاف‌پذیری روان‌شناختی و تحمل ابهام در سطح خطای ۰/۰۱ رابطه معناداری وجود دارد. و فرضیه دوم پژوهش، تأیید می‌شود.

فرضیه سوم پژوهش: بین توانایی تحمل ابهام و سازگاری زناشویی رابطه معناداری وجود دارد. بر اساس یافته‌های جدول شماره ۳، بین توانایی تحمل ابهام و سازگاری زناشویی در سطح خطای ۰/۰۱ رابطه معناداری وجود دارد و بنابراین فرضیه سوم پژوهش تأیید می‌شود.

میانجیگری فرضیه

یکی از اهداف عمده در بررسی مدل‌های ساختاری بررسی نقش میانجیگری و واسطه‌ای بین متغیرها است. در مدل پیشنهادشده در پژوهش حاضر تحمل ابهام به‌عنوان متغیر میانجی بین انعطاف‌پذیری روان‌شناختی و سازگاری زناشویی بود که با روش آماری بوت‌استرپ مورد بررسی قرار گرفت.

**14th International conference ON
PSYCHOLOGY
OF EDUCATION SCIENCES AND
LIFESTYLE**
Tbilisi - Georgia
September 15, 2024

فرضیه چهارم پژوهش: بین انعطاف پذیری روان شناختی و سازگاری زناشویی با نقش میانجی گری تحمل ابهام رابطه معناداری وجود دارد.

جدول ۴- نتیجه آزمون بوت استراپ برای بررسی نقش میانجیگری تحمل ابهام در رابطه بین انعطاف پذیری و سازگاری زناشویی

مسیر	β	خطای استاندارد	حد بالا	حد پائین	سطح معنی داری
سازگاری زناشویی \Leftarrow تحمل ابهام \Leftarrow انعطاف پذیری روان شناختی	۰/۲۸	۰/۰۴۲	۰/۴۷	۰/۱۸	۰/۰۱

همان گونه که در جدول ۴ ملاحظه می شود اثر غیرمستقیم انعطاف پذیری از طریق تحمل ابهام ۰/۲۸ است که با توجه به اینکه حد بالا ۰/۴۷ و حد پایین ۰/۱۸ آن دربرگیرنده صفر نیست در سطح ۰/۰۱ معنی دار می باشد. در نتیجه می توان گفت تحمل ابهام نقش میانجی گری معناداری بین انعطاف پذیری روان شناختی و سازگاری زناشویی دارد و این یافته فرضیه پژوهش را تأیید می کند.

بحث و نتیجه گیری:

مطالعه حاضر باهدف بررسی رابطه انعطاف پذیری روان شناختی با سازگاری زناشویی با نقش میانجیگری تحمل ابهام در زوجین با ۵ سال سابقه ازدواج شهر کرمان انجام شد. یافته های حاصل از نتایج آزمون ضریب همبستگی نشان داد که بین انعطاف پذیری روان شناختی و سازگاری زناشویی رابطه مثبت و معنادار وجود دارد ($p < 0/01$). هم چنین با توجه به نتایج تحقیق، اثر غیرمستقیم انعطاف پذیری روان شناختی از طریق تحمل ابهام بر سازگاری زناشویی دربرگیرنده صفر نیست و در سطح ۰/۰۱ معنی دار می باشد ($p < 0/01$) و می توان گفت که تحمل ابهام نقش میانجیگری معناداری بین انعطاف پذیری روان شناختی و سازگاری زناشویی دارد.

نتایج تحقیق حاضر با تحقیق صبحی و همکاران (۱۴۰۰)، هاشمی و همکاران (۱۴۰۰)، زارعی و همکاران (۱۴۰۰)، بهبهانی و همکاران (۱۴۰۰)، رستم پور و همکاران (۱۳۹۹)، فتوحی و همکاران (۱۳۹۸)، شیخ زین الدین و همکاران (۱۳۹۷)، شهابی و همکاران (۲۰۲۰)، شینگل و همکاران (۲۰۱۹)، کیم شین و همکاران (۲۰۱۸)، ارکوتر و همکاران (۲۰۱۸)، (حجت خواه، 2017)، و سمین و همکاران (۲۰۱۵) هم سو بوده است.

بر اساس نتایج پژوهش و بر اساس تحقیقات هم سو با پژوهش هر چه که ویژگی انعطاف پذیری روان شناختی در زوجین امتیاز بیشتری کسب کند، در زندگی زناشویی سازگاری بیشتری تجربه خواهد شد. بهبهانی و ذوالفقاری (۱۴۰۰) در پژوهش خود به

تأثیر انعطاف‌پذیری روان‌شناختی در بهبود رابطه زوجین متعارض و برخوردار از روابط آشفته پرداخته‌اند و نتیجه حاصل از پژوهش آن‌ها بر این اساس است که هر چه قدر انعطاف‌پذیری روان‌شناختی در زوجین بالاتر باشد و یا توسط جلسات درمانی و آموزش‌های درمان محور تقویت شود زوجین سازگاری بیشتری را تجربه می‌کنند.

در پژوهشی دیگر نیز صبحی و همکاران (۱۴۰۰) ویژگی تحمل ابهام را با توجه به تجربیات کودکی زوجین و تأثیر آن بر سازگاری و ناسازگاری زوجین مورد مطالعه قرار داده‌اند و یافته‌های آن حاکی از اثرگذاری توانایی و ظرفیت حالات روانی و تحمل ابهام که یک حالت هیجانی است بر سازگاری زوجین بوده است. هم‌چنین در پژوهشی رانی و همکاران (۲۰۱۷) نیز به مطالعه بین ویژگی‌های روان‌شناختی و شخصیت و رابطه آن با سازگاری زناشویی پرداخته و یافته‌های آن‌ها حاکی از تجربه سازگاری زناشویی بیشتر در بین زوجین بامهارت‌های کنترل هیجانی و عاطفی می‌باشد.

امروزه سازگاری زناشویی یکی از مفاهیمی است که وسیعاً در مطالعات خانواده و زناشویی مورد استفاده قرار می‌گیرد. این اصطلاح با بسیاری از مفاهیم دیگر هم‌چون "رضایت زناشویی"، "شادکامی زناشویی"، "موفقیت زناشویی" و "ثبات زناشویی" مرتبط است. در حالی که اصطلاحات قبلی هر کدام یک بعد را نشان می‌دهند؛ سازگاری زناشویی یک مفهوم چندبعدی است که سطوح چندگانه ازدواج را روشن می‌کند و فرایندی است که در طول زمان از عوامل متعددی تأثیر می‌گیرد و پایداری بیشتری را در روابط زوجین نشان می‌دهد. با توجه به اهمیت نهاد خانواده، سازگاری زناشویی به منزله یکی از مهم‌ترین عوامل در تعیین ثبات و دوام رابطه زناشویی است (کریتلر^۱، ۲۰۱۸). این متغیر از عوامل بی‌شماری در روند زندگی هر فرد تأثیر می‌پذیرد؛ و مطالعات روان‌شناختی و جامعه‌شناختی در حوزه‌های مختلف نشان داده است که از جمله عوامل مؤثر بر سازگاری زناشویی، ویژگی‌های شخصیتی هر یک از زوجین می‌باشد (باقری، ۲۰۲۰)

پژوهش‌های انجام‌شده در بررسی ویژگی‌های شخصیتی در میزان سازگاری زناشویی نشان داده است که شخصیت تأثیرات پایداری بر روابط زناشویی دارد (باقری، ۲۰۲۰). افراد به‌منظور رسیدن به سازگاری زناشویی نیازمند برخورداری از یک سری رفتارهایی می‌باشند که بر اساس ویژگی‌های شخصیتی هر فرد ظهور می‌کند (لی، ۲۰۱۹، لیم و لی^۲، ۲۰۱۷، کیم^۳، ۲۰۱۸، داری، ۲۰۱۸).

ویژگی‌های شخصیتی هر فرد زیربنای روان‌شناختی روابط پایدار وی با دیگران است و بنابراین پیش‌بینی‌کننده کلیدی برای موفق و کارآمد بودن روابط یا ناموفق و ناکارآمد بودن آن است (لی، ۲۰۱۹). زیرا در روابط بین فردی و اثرگذاری و اثرپذیری هر فرد از موقعیت‌های چالش‌برانگیز رابطه آن با ویژگی‌های شخصیتی هر کدام از طرفین است که اهمیت دارد؛ هرچه افراد توانایی بیشتری در مهار فشار روانی داشته باشند کمتر از شیوه‌های مقابله‌ای مبتنی بر هیجان که منجر به ناسازگاری می‌شود

¹ Kreitler

² Lim & Lee

³ Kim

**14th International conference ON
PSYCHOLOGY
OF EDUCATION SCIENCES AND
LIFESTYLE**
Tbilisi - Georgia
September 15, 2024

استفاده می کنند (دارگیس^۱، ۲۰۱۵). امروزه ناسازگاری زناشویی عامل مهمی در سلامت جسمی و روانی زوجین و فرزندانشان شناخته شده است که عوامل متعدد و گوناگونی بر آن تأثیر می گذارد؛ یکی از این عوامل ویژگی های شخصیتی هر فرد است؛ از جمله ویژگی های شخصیتی که فشار روانی را تعدیل می کند خصوصیت انعطاف پذیری روان شناختی می باشد که به منظور رسیدن به سازگاری و احساس رضایت بیشتر از زندگی سبب تعدیل و یا تغییر برخی از الگوهای رفتاری می شود (رسولیان و دشت بزرگی، ۲۰۱۸).

انعطاف پذیری روان شناختی توانایی سازگاری با محرک های در حال تغییر محیط است و برخی آن را توانایی فرد برای ارتباط کامل با زمان حال به عنوان یک انسان هوشیار و آگاه و توانایی وی برای تغییر یا ادامه رفتار در جهت ارزش ها تعریف کرده اند (بخشی پور، ۱۳۹۹). انعطاف پذیری روان شناختی یک مهارت روان شناختی مثبت است که نقش مهمی در افزایش سلامت روان، به زیستی روانی، سلامت هیجانی و کیفیت زندگی و کاهش اضطراب، افسردگی، پریشانی روان شناختی و نشخوار فکری دارد (جانستون^۲، ۲۰۱۷)؛ و با گستره رفتارهایی همچون گشودگی در حل مشکلات، توجه بیشتر به همسر، استفاده از روش های گوناگون و عقلانی در حل تعارضات زناشویی و روابط جنسی (جزایری، ۲۰۱۸)، به کارگیری شیوه های واگرا در حل مسائل (حسنعلی، ۱۳۸۸) موجب می شود که زوجین در حل مسائل و چالش های زندگی زناشویی به گستره وسیع تری از راه حل ها دست یابند و این امر می تواند از سطح تعارضات آن ها بکاهد و دستیابی به سازگاری زناشویی را آسان کند.

با توجه به نتایج حاصل از پژوهش در توصیف مؤلفه انعطاف پذیری می توان گفت یکی از ویژگی های مهم در سازگاری زناشویی انعطاف پذیری روان شناختی است؛ زوجینی که ویژگی انعطاف پذیری بالاتری دارند پیام های روشنی را برای هم ارسال می کنند، به همدیگر اعتماد دارند و تفاوت های یکدیگر را به راحتی می پذیرند، این ویژگی سبب توسعه خلاقیت آن ها شده و موجب می شود که برای توسعه و برنامه ریزی در راستای ارتقای هویت خودشان هم تلاش کنند. این قبیل از همسران آزادند که از همدیگر و از سایر افراد و چیزها لذت ببرند و در عین حال که به هم علاقه مند و وابسته هستند و از استقلال فردی خود نیز جهت غنی سازی زندگی مشترک بهره می برند.

زوجین با ویژگی انعطاف پذیری روان شناختی مطلوب توانایی ادامه زندگی با دانشی ناقص درباره محیط و بی آنکه بدانند نتیجه چه خواهد بود را دارا می باشند (حسینی، ۲۰۱۴). همه زوجین با موقعیت هایی روبرو هستند که به موضوع احاطه کامل ندارند و این مسئله سبب بروز و تنش در روابط آن ها می شود و از آنجایی که زندگی زناشویی مملو از موقعیت هایی است که بیش از یک تفسیر و تعبیر برای هر موقعیت کاربرد دارد، از جمله ویژگی های شخصیتی که در کنار سایر خصوصیات برای تجربه سازگاری از اهمیت ویژه ای برخوردار است، توانایی تحمل ابهام می باشد (صبحی، ۲۰۲۱). تحمل ابهام نوعی حالت قابل توسعه است که بر اساس آن هر فرد قادر می باشد در رویارویی با ناکامی ها، مصیبت ها و تعارض های زندگی و حتی

¹ Dargis

² Johnston

رویدادهای مثبت و پیشرفت‌ها به تلاش بیشتر ادامه دهد (زمانی و همکاران، ۱۳۸۸). زوجینی که دارای تحمل ابهام پایینی هستند، در موقعیت‌های مبهم دچار اضطراب و درگیری ذهنی و فکری می‌شوند و از منظر روان‌شناختی انعطاف‌پذیری کمتری را نشان می‌دهند. به ایده‌های قبلی سخت پایبندند و در پردازش شواهد جدید شکست می‌خورند (دهدست، 2017).

ویژگی انعطاف‌پذیری روان‌شناختی در زوجینی که احساس تهدید یا مشکل می‌کنند از ویژگی شخصیتی تحمل ابهام آن‌ها نشأت گرفته و بر این اساس افراد با توانایی بالای تحمل ابهام معمولاً درک پیچیده‌ای از رویدادها را نشان می‌دهند و در تفسیر خود از سبک‌شناختی ادراکی پیروی می‌کنند (داودی، ۲۰۱۲). توانایی تحمل ابهام در کنار خصوصیت انعطاف‌پذیری شناختی به آن‌ها امکان می‌دهد که در برابر فشارها و مسائل ناخوشایند زندگی زناشویی‌شان ایده‌های جدید را بشنوند، بررسی کنند و مورد توجه قرار دهند. این افراد هیجانی‌تر هستند و انواع مختلفی از هیجانات مثبت و منفی را تجربه می‌کنند (احمد پور، ۱۳۹۱). چنین زوجینی افرادی غیر سنتی و غیرمتعارف هستند و هنگامی که تغییرات به صورت سریع و غیرقابل پیش‌بینی رخ می‌دهد و تفاوت آدم‌ها در نوع واکنش آن‌ها مشخص می‌شود (سیوتچی^۱، ۲۰۰۳؛ به نقل از خشوعی، ۲۰۰۹) با در نظر گرفتن جنبه‌های ناشناخته، مبهم و استرس‌زای مسائل با خوش‌بینی و درک عواطف منفی در واکنش به مسائل پیچیده، سرسختی روانی از خود نشان نداده و امکان سازگار شدن با تغییرات را دارند که این توانایی روانی باعث ایجاد توافق نسبی زوجین در حل مسائل می‌شود و کیفیت زندگی زناشویی آن‌ها را افزایش می‌دهد (پریرا مورالز^۲، ۲۰۱۸).

همسرانی که انعطاف‌پذیری روان‌شناختی بیشتری دارند، ادراک‌های مثبت‌تری از یکدیگر داشته و در تعاملات بین فردی هیجانات خود را تنظیم کرده و رفتارهای ملایم‌تری را نشان می‌دهند. این همسران قادر هستند که تضادهای ناشی از روابط بین خود و همسرشان و مسائلی که به وضوح مشخص نیستند را با سهولت بیشتری درک و حل کنند (کوهی، 2014). نتایج تحقیقات استیون هیز^۳ (2011) نشان می‌دهد افرادی که انعطاف‌پذیری روان‌شناختی بیشتری دارند توانمندی بیشتر برای ارتباط با لحظه اکنون و نیز تغییر در رفتار یا پافشاری بر آن در جهت ارزش‌های زندگی خود نشان می‌دهند. امروزه در مباحث آسیب‌شناسی روانی انعطاف‌پذیری روان‌شناختی به عنوان فرایندی پویا در نظر گرفته می‌شود که باعث ایجاد سازگاری یا انطباق مثبت در شرایط ناگوار یا تروماتیک می‌شود و زوجینی که در موقعیت‌های مبهم، چندپهلوی و نامشخص موقعیت را بررسی کرده و ابعاد ناشناخته و ابهامات حول آن را در کنار جوانب شناخته‌شده^۴ مسئله می‌پذیرند سازگاری بیشتری نشان می‌دهند.

با توجه به بررسی‌های انجام‌شده پژوهش‌های اندکی با متغیر تحمل ابهام و رابطه با سازگاری زناشویی و انعطاف‌پذیری روان‌شناختی انجام شده است که از جمله آن‌ها پژوهش طاهری (۱۳۹۸) می‌باشد که با بررسی رابطه انتظار از ازدواج و تحمل پریشانی با سازگاری زناشویی زنان می‌باشد و با نتایج تحقیق حاضر همسو بوده و بر اساس هر دو تحقیق زوجینی که به نظر می‌رسد توانایی بالایی در تحمل ابهام از خود نشان می‌دهند سازگاری زناشویی بیشتری را تجربه می‌کنند.

¹ Stoycheva,

² Pereira-Morales

³ Steven Heaz

محدودیت‌ها و پیشنهادها:

از آنجایی که پژوهش حاضر بر روی زوجین با ۵ سال سابقه ازدواج شهر کرمان صورت گرفته است تعمیم نتایج به زوجین شهرهای دیگر و هم‌چنین زوجینی که مدت‌زمان ازدواج آن‌ها بیشتر است بهتر است با احتیاط صورت گیرد. هم‌چنین با توجه به اینکه گروه نمونه این پژوهش زوجین بوده‌اند تعمیم نتایج پژوهش برای گروه‌های دیگر بهتر است جانب احتیاط رعایت شود.

همان‌طور که از نتایج پژوهش مشخص است ویژگی‌های شخصیتی نقش اساسی در پیش‌بینی سازگاری و کیفیت رابطه زناشویی دارند، بنابراین پیشنهاد می‌شود در فرایند مشاوره قبل از ازدواج، ویژگی‌های شخصیتی هر یک از زوجین و راه‌های رشد آن توسط مشاوران و روانشناسان مورد ارزیابی و آموزش قرار گیرد تا در صورت لزوم مداخلات و اقدامات پیشگیرانه به‌موقع انجام شود. هم‌چنین پیشنهاد می‌شود محققان در پژوهش‌های خود نقش هر یک از مؤلفه‌های پنج‌گانه پرسشنامه شخصیتی ننو به‌صورت مجزا در ارتباط با سازگاری زناشویی را در گروه‌های مختلف بررسی کنند.

موازن اخلاقی:

جهت رعایت اصول اخلاقی این مطالعه با کسب رضایت آگاهانه از شرکت‌کنندگان و محرمانه نگاه‌داشتن اطلاعات آزمودنی‌ها صورت گرفت.

منابع

- Bagheri, F. Kimiaei, S. A. & Kareshki, H. (2020). Marital intimacy: The Determining Role of Differentiation of Self and Need for Security in Non-clinical married women. *Counseling Culture and Psychotherapy*, 11(42), 261-280.
- Bharambe, K. D. & Baviskar, P. A. (2013). A study of marital adjustment in relation to some psycho-socio factor. *International Journal of Humanities and Social Science Invention*, 2(6), 8-10
- Darby, K. P. Castro, L. Wasserman, E. A. & Sloutsky, V. M. (2018). Cognitive flexibility and memory in pigeons, human children, and adults. *Cognition*, 177, 30-40.
- Dargis, M. Newman, J. Koenigs, M. Dargis, M. Newman, J. & Koenigs, M. (2015). Personality disorders: theory, research, and treatment. *Advance online publication*, 10(2), 123-1. ۳۱
- del Mar Sánchez-Fuentes, M. Santos-Iglesias, P. & Sierra, J. C. (2014). A systematic review of sexual satisfaction. *International journal of clinical and health psychology*, 14(1), 67-75.
- Kim, J. H. Shin, H. S., & Yun, E. K. (2018). A dyadic approach to infertility stress, marital adjustment, and depression on quality of life in infertile couples. *Journal of Holistic Nursing*, 36(1), 6-14.
- Kreitler, S. (2018). Personality traits as patterns of meaning assignment tendencies. *Journal of personality*, ۸۶(۱), ۶۸-۵۵.
- Ladouceur, R. Talbot, F. & Dugas, M. J. (1997). Behavioral expressions of intolerance of uncertainty in worry: Experimental findings. *Behavior Modification*, 21(3), 355-371.
- Lee, J.-Y., Kim, J.-S., Kim, S.-S., Jeong, J.-K., Yoon, S.-J, Kim, S.-J. & Lee, S.-M. (2019). Relationship between Health Behaviors and Marital Adjustment and Marital Intimacy in Multicultural Family Female Immigrants. *Korean journal of family medicine*, 40(1), 31.

- Lim, J., & Lee, S. (2017). The mediating effect of differentiation of self between the family of origin experiences and their marital satisfaction among Korean married women. *International Information Institute (Tokyo). Information, 20(3A)*, 1667-1674.
- Logue, S. F., & Gould, T. J. (2014). The neural and genetic basis of executive function: attention, cognitive flexibility, and response inhibition. *Pharmacology Biochemistry and Behavior, 123*, 45-5.
- McCracken, L. M., & Morley, S. (2014). The psychological flexibility model: a basis for integration and progress in psychological approaches to chronic pain management. *The Journal of Pain, 15(3)*, 221-234.
- Mutlu, B., Erkut, Z., Yıldırım, Z., & Gündoğdu, N. (2018). A review on the relationship between marital adjustment and maternal attachment. *Revista da Associação Médica Brasileira, 64*, 243-252.
- Pereira-Morales, A. J., Adan, A., Lopez-Leon, S., & Forero, D. A. (2018). Personality traits and health-related quality of life: the mediator role of coping strategies and psychological distress. *Annals of general psychiatry, 17(1)*, 1-9.
- Prado, V. F., Janickova, H., Al-Onaizi, M. A., & Prado, M. A. (2017). Cholinergic circuits in cognitive flexibility. *Neuroscience, 345*, 130-141.
- Rasoolian, S., & Dasht Bozorgi, Z. (2018). The relationship between religious adherence, authentic personality, post-traumatic growth and flexibility with wisdom in elderly through the mediation of self-coherence. *Aging Psychology, 3(4)*, 229-241.
- Sheth, J. (2015). The effect of marital locus of control on marital adjustment of couples. *The International Journal of Indian Psychology, 2(2)*, 26-31
- Siegel, A., Levin, Y. & Solomon, Z. (2019). The role of attachment of each partner on marital adjustment. *Journal of Family Issues, 40(4)*, 415-434.
- Taheri, Z., & Mahvi Shirazi, M. (2019). Investigating the Relationship Between Marriage Expectations and Tolerance of Distress with Marital Adjustment in Women. *Women Studies, 10(27)*, 99-116.
- Vaughan-Johnston, T. I., Quickert, R. E. & MacDonald, T. K. (2017). Psychological flexibility under fire: Testing the incremental validity of experiential avoidance. *Personality and Individual Differences, 105*, 335-349.
- Whiting, D. L., Deane, F. P., Ciarrochi, J., McLeod, H. J., & Simpson, G. K. (2015). Validating measures of psychological flexibility in a population with acquired brain injury. *Psychological assessment, 27(2)*, 415.
- آباد, چ. س., زاده, ا., پروین, عسکری, فرد, ج. (۲۰۲۱). مقایسه اثربخشی طرحواره‌درمانی ذهنیت‌مدار و زوج‌درمانی هیجان‌مدار بر سازگاری زناشویی در زوجین دارای تعارض زناشویی. *مجله پژوهش پرستاری ایران, ۱۶(۲)*, ۳۸-۴۸.
- احمدپور, آ. (۱۳۹۲). تاثیر تحمل ابهام بر پیشرفت تحصیلی دانش آموزان شهر اصفهان. *رشد, ۳۶*, ۳۹-۴۰.
- احمدپور, علیرضا, س. م. م. (۱۳۹۱). رابطه سطح تحمل ابهام دانشجویان کامپیوتر با سطح نمرات درس با برنامه‌نویسی فصلنامه راهبردهای آموزش در علوم پزشکی, ۵(۴), ۲۱۹-۲۲۲.
- بخشی‌پور, کلاته‌بالی, ش., بهجت, آریتا, فولادی, اسما. (۲۰۲۰). تاثیر زوج درمانی پذیرش و تعهد بر آشفتگی زناشویی, انعطاف‌پذیری روانشناختی و نگرانی اجتماعی در زوجین متقاضی طلاق. *نشریه علمی روانشناسی اجتماعی, ۷(۵۴)*, ۲۷-۳۸.
- برنجستانکی, ر. پ., محدثه, عباسی, اله, ق., میرزائیان. (۲۰۲۰). اثربخشی درمان مبتنی بر شفقت بر بهبود انعطاف‌پذیری روان‌شناختی و کاهش خود انتقادی در مادران دارای کودکان کم‌توان ذهنی. *مشاوره کاربردی, ۱۰(۲)*, ۱-۱۸.

14th International conference ON
PSYCHOLOGY
OF EDUCATION SCIENCES AND
LIFESTYLE

Tbilisi - Georgia

September 15, 2024

- پسند، سیاوش، ر. ن. ب. ف. ف. ط. (۱۳۹۸). پیش‌بینی سازگاری زناشویی زوج‌های جوان بر مبنای ویژگی‌های شخصیت تمایزیافتگی و سرسختی روان‌شناختی. روانشناسی بالینی، ۱، ۹۳-۱۰۶.
- جزایری، دلاور، علی، درتاج، فریبرز. (۲۰۱۸). رابطه ویژگی‌های شخصیتی، هوش هیجانی، سبک دلبستگی و فعالیت‌های ارادی با میزان شادکامی زنان شاغل. (۳)۲۰، ۶۷-۸۲.
- خشوعی، مهدیه‌سادات. (۲۰۰۹). رابطه‌ی بین هوش هیجانی و شوخ طبعی در دانشجویان دانشگاه. مطالعات تربیتی و روانشناسی، ۳۴(۹)، ۹۵-۱۱۲.
- خواه، ح.، محسن، س.، محمدی، مزده، ولدبیگی، پیمان. (۲۰۱۷). رابطه سبک‌های دلبستگی، ویژگی‌های شخصیتی و بخشودگی با نگرش به روابط فرا زناشویی در متأهلین شهر کرمانشاه. مطالعات اجتماعی روان‌شناختی زنان، ۱۴(۴)، ۲۰۹-۲۲۸.
- دارابی، سعداله، اصل، ک.، مسعودی، حسین، م. (۲۰۱۴). اثربخشی آموزش مهارت‌های زندگی بر سازگاری زناشویی. پژوهشنامه مددکاری اجتماعی، ۱(۲)، ۱۲۱-۱۴۳.
- دهدست، کوثر، کاظمیان، باقری. (۲۰۱۷). تبیین الگوی مفهومی در فرایند سازگاری با خانواده همسر. فصلنامه فرهنگی تربیتی زنان و خانواده، ۱۱(۳۷)، ۴۹-۷۵.
- ذوالفقاری، مرادی، امید، احمدیان، حمزه، علیزاده، ش. (۲۰۲۱). تأثیر آموزش مدل رضایت جنسی بر کاهش دلزدگی زوجین مراجعه‌کننده به مراکز مشاوره. مجله دانشگاه علوم پزشکی اراک، ۲۴(۲)، ۲۴۶-۲۵۵.
- رحیمی، م.، واعظ‌فر، س.، سعید، س.، جایروند، حمداله. (۲۰۱۵). رابطه ساده و چندگانه قدرت تحمل ابهام و جو عاطفی خانواده با خلاقیت شناختی. ابتکار و خلاقیت در علوم انسانی، ۵(۲)، ۱۴۷-۱۶۴.
- رستمی، چنگیز، لو، ج.، اکرم، احمدیان، حمزه، سهرابی. (۲۰۱۶). نقش انعطاف‌پذیری شناختی و ذهن آگاهی در پیش‌بینی اهمال‌کاری دانشجویان. مجله علوم پزشکی زانکو، ۱۷(۵۳)، ۵۰-۶۱.
- زارعی، سلمان. (۲۰۱۹). نقش واسطه‌ای ذهن آگاهی در رابطه سرسختی روان‌شناختی و بخشودگی با سازگاری زناشویی زنان متأهل شهر تهران. نشریه علمی رایش روان‌شناسی، ۸(۵)، ۱۷۹-۱۸۶.
- سلمانی، حسنی. (۲۰۱۶). نقش عدم تحمل ابهام و باورهای فراشناختی مثبت در اختلال‌های وسواس فکری عملی و افسردگی اساسی. مجله علوم پزشکی رازی، ۲۳(۱۴۲)، ۶۴-۷۲.
- شجاعی، جزایری، السادات، ر.، احمدی، احمد، س.، زاده، ف.، السادات، م. (۲۰۱۹). بررسی سازگاری زناشویی و عملکرد ازدواج بر اساس میزان تفاوت سطح تحصیلی در زوجین. فرهنگ مشاوره و روان‌درمانی، ۱۰(۳۸)، ۱۱۱-۱۳۴.
- صبحی، ایمانی، یگانگی، کامران، س. (۲۰۲۱). مقایسه تجربیات دوران کودکی و تحمل ابهام در زوج‌های سازگار و ناسازگار مطالعه موردی: کلاشهر تهران. دانش و پژوهش در روان‌شناسی کاربردی.

14th International conference ON
PSYCHOLOGY
OF EDUCATION SCIENCES AND
LIFESTYLE

Tbilisi - Georgia

September 15, 2024

connect your Islamic network
on virtual conferences

Avicenna International
Community College LLC

- کوهی, اعتمادی, عذرا, فاتحی زاده. (۲۰۱۴). بررسی رابطه ویژگی های شخصیتی و سلامت روانی با سرخوردگی زناشویی در زوجین. پژوهش های علوم شناختی و رفتاری, ۴(۱), ۷۱-۸۴.
- نژاد, او آشتیانی, ف, علی. (۲۰۲۱). بررسی عوامل موثر بر طلاق در دهه اخیر (مرور سیستماتیک). مطالعات اسلامی زنان و خانواده, ۸(۱۴), ۵۳-۸۶.
- نسب, ح, داوود, س, بدری, رحیم, اسکویی, ق, آيسان. (۲۰۰۹). رابطه ویژگی های شخصیتی و سبک های حل تعارض بین فردی با سازگاری زناشویی دانشجویان متاهل دانشگاه آزاد تبریز. نشریه علمی آموزش و ارزشیابی (فصلنامه), ۱(۴), ۱۰۵-۱۳۰.
- نیک, ه, حیدری, حسن, داودی, حسین, جعفری. (۲۰۲۱). الگوی پیش بینی سبک های حل تعارض بر اساس ابعاد تمایز یافتگی و انعطاف پذیری شناختی با نقش میانجی شفقت ورزی به خود زوجین. مجله تحقیقات علوم رفتاری, ۱۹(۱), ۱۳-۲۳.
- نیکوکار, اعظم, ش. م. ف. ع. ف. (۱۳۹۲). تاثیر تحمل ابهام بر باورهای فراشناختی و درگیری تحصیلی دانشجویان. دوفصلنامه راهبردهای شناختی در یادگیری, ۳۱-۴۷.

**14th International conference ON
PSYCHOLOGY
OF EDUCATION SCIENCES AND
LIFESTYLE**
Tbilisi - Georgia
September 15, 2024

Abstract

This study aimed to identify the relationship between marital adjustment and psychological flexibility with regard to the role of mediating tolerance of ambiguity were done. The research method is descriptive-correlational and structural equation type. The study population consisted of married couples with 5 years experiences in Kerman and 3 variables, 60 couples with available sampling were chosen. Method of path analysis and research tool were psychological flexibility to scale short of NEO test (1985), Lock-Wallace Marital Adjustment Questionnaire (1989) and tolerance of ambiguity scale McLean (2008). Data collection and through data analysis, Amos path analysis & for investigating the mediation relationship with Strape were obtained: between psychological flexibility and marital adjustment given a significant relationship and this relationship was confirmed in the error level of 0.01, also there is positive and significant correlation between psychological flexibility and tolerance of ambiguity ($p > 0.01$). in this way there is no different between man and woman. Conclusion: personality characteristics are so momentous in couple's life, one of them is psychological flexibility that in connection with another traits, for example tolerance of ambiguity, and affected on marital adjustment. Also in the future researcher attention to personality feature in education for couple.

Keyword: psychological flexibility, marital adjustment, tolerance of ambiguity, couple, personality attributes